

„Българистиката по света, филологията у дома“
„Bulgarian Studies around the World, Philology at Home“

ПРЕПОДАВАНЕТО НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК В УНИВЕРСИТЕТА „МАКЕДОНИЯ“ – СОЛУН

Таня Стоянова

Югозападен университет „Неофит Рилски“
Университет „Македония“ – Солун (Гърция)

Резюме. Текстът разглежда обучението по български език за чуждестранни студенти в Университета „Македония“ – Солун, Република Гърция. Коментирани са: структурата на Факултета по икономика и регионални науки, където се осъществява обучението по български език; образователната и социалната политика на Университета и в частност – на Департамента за балкански, славянски и ориенталски науки; целите, които обучението по чужди езици преследва, и иновативните учебни програми, чрез които то се реализира. Авторът поставя акцент върху това, че студентите, които изучават български език, не са филолози, а бъдещи икономисти и политолози. По тази причина обучението е ориентирано към придобиването на практически знания и изучаването на специфична икономическа и политическа терминология.

Ключови думи: обучение; български език; чужд език; чуждестранни студенти; икономическа и политическа терминология

Университетът „Македония“ в Солун е относително млад. През 1930 г. от Търговско-промишлената палата на Солун е основано Професионално търговско училище, считано за Висше училище за индустриални изследвания. От 1957 г. училището функционира като университет. Това се приема за рождена дата на новия университет. Университетът има 8 факултета:

- Икономика и регионални науки;
- Бизнес администрация;
- Международни отношения;
- Счетоводство и финанси;
- Приложна информатика;
- Образователна и социална политика.

Към Факултета по икономика и регионални науки през 1998 г. е създаден Департамент за балкански, славянски и ориенталски науки, който е единствен по рода си в Република Гърция.

През 2004 г. са открити още два факултета (Факултет по мениджмънт и маркетинг и Факултет по управление на технологии), локализирани съответно в Едеса и Науса.

Основна цел на факултетите, както е записано на сайта на Университета, е да подготвят учени, консултанти и изпълнители в областта на икономиката за общественения и частния сектор. Завършилите трябва да отговарят на изискванията на гръцкия и международния пазар. В полето на обществените науки целта на Университета е да развие тая област с иновативни за гръцките стандарти методи. Това се постига чрез образование и социални политики, а обучението по балкански, славянски и ориенталски езици е тясно свързано с икономическите и обществените науки.

Днес в Университета „Македония“ учат около 10 000 студенти. Както се вижда от наименованията на факултетите, акцентът е върху финансовите, административните и социално-политическите науки. Основната задача, която Университетът си поставя, е постигане на най-високо качество на образование. Факторите, определящи това, са:

- високо ниво на студенти и преподаватели;
- участие в производството на нови знания и публикуването им в престижни международни издания;
- иновативни методи на преподаване;
- модерна инфраструктура;
- квалифициран административен персонал.

Университетът си поставя амбициозната цел да стане един от най-добрите университети на Балканите.

Как се вписва обучението по чужди езици, и в частност по български език, в тази амбициозна програма?

Както се посочва в Президентския указ за основаването на Департамента за балкански, славянски и ориенталски науки, неговите приоритети са „да насърчава, разширява и разпространява знания за езика, историята и културата на страните от Източна, Югоизточна Европа и Близкия изток и да изследва и развива икономическите и политическите връзки между тези страни“. Целта на Департамента е да даде езиково образование, адаптирано към променените изисквания на обществото в областта на икономиката и обществените отношения.

Учебната програма на Департамента е в три направления: Балканистика, Славистика и Ориенталистика, като студентите се обучават в два научни профила: икономически и социално-политически. Те трябва да придобият знания в областите:

- Икономика
- Право
- Социално-политически науки

- Чужд език
- Съвременен икономически и политически развие на страните от Източна, Югоизточна Европа и Близкия изток
- Работа в международна среда
- Специализирани знания по банково дело, бизнес и инвестиционна политика на страните от Източна, Югоизточна Европа и Близкия изток.

Завършилите могат да се реализират в държавния или частния сектор в Гърция или в чужбина.

Програмата на Факултета е модерна, нестандартна (Департаментът за балкански, славянски и ориенталски науки е единствен по рода си за цяла Гърция), ориентирана към нуждите на бързо променящия се съвременен пазар на труда. Това налага изработването на нови концепции за образование, нови форми на обучение, нови методи на работа. Обучението по чужди езици е важно звено в учебната програма, то е във връзка с останалите учебни дисциплини, като история, антропология, социална политика и пазарна икономика. То има приоритетно място както в обучението на студентите, така и на по-късен етап, в тяхната професионална реализация. Това се осъзнава от студентите и още в първите есета, които пишат на български език, може да се прочете: „Искам да стана политолог и да знам много добре български език“.

Обучението по чужд език е задължително за всички студенти. В началото на първи курс студентите избират един от петте езика – български, турски, руски, румънски и сръбски, като ги подреждат по реда на желанието си и на основата на това се класират. Според регламента на Факултета в една група могат да се обучават до 20 студенти. Тъй като приемът на студенти във Факултета е от около 180 души, се сформират общо 9 групи: 4 групи по руски, 2 по турски и по 1 по български, сръбски и румънски език. Обучението се осъществява в 8 семестъра по 4 часа седмично и завършва с писмен и усетен изпит в края на всеки семестър. Успешно завършилите преминават към следващия етап на обучение. Целта е студентите да придобият преди всичко практически знания по езика – говорене, писане, разбиране. Целта е в края на езиковия курс те да владеят езика на едно много добро комуникативно ниво, каквото е В2 съгласно утвърдените от Европейската езикова рамка 6 нива. В четвърти курс се въвеждат дисциплини, по които студентите изучават лексика и терминология от обществено-политическата и икономическата сфера на общуване.

Студентите от втори до четвърти курс се обучават по учебника на ИЧС „Учете български език!“, а студентите от първи курс – по учебника на НБУ „Здравейте!“. Езиковият курс е практически насочен. Това е обучение по български език за чужденци. Целта му не е изучаване и анализиране на езикови явления, а практическо приложение на знанията в бъдещата професионална реализация на студентите. За целта се налага:

- минимализиране на езиковите знания;
- опростяване на методологически схеми на преподаване;
- свеждане до минимум на теории за езиковия строеж;
- приоритет на езикови конструкции за бързо и лесно усвояване на говоримия език пред такива, които изискват по-задълбочени познания в областта на езикознанието.

Тук трябва да се отбележи, че езиковото обучение се основава на тия принципи и поради факта, че то се извършва при липсата на филологическа среда. Интересът към езика кореспондира с други интереси. За студентите по икономика това е езикът за бъдещи бизнес контакти със съседите. За учещите политология е езикът за установяване на обществени връзки и политически анализи. Това има своите негативи, но и позитиви. Мисля, че негативите са повече за тези, които преподават езика, отколкото за тези, които го изучават. В една такава ситуация преподавателят филолог трябва да се съобразява с изискванията на пазара, които често поставят филологията и хуманитаристиката въобще в една незавидна ситуация.

От друга страна, иновативна програма от такъв тип носи и много позитиви. Не се налага да се прави специална рекламна кампания, за да се убеждават студентите да изберат български език. В този смисъл отпадат страховете на много българи в чужбина от липсата на студенти. В Университета „Македония“ всяка година около 20 студенти започват обучението си по български език и го изучават по задължителна програма 8 семестъра. Т.е. ние обучаваме около 80 студенти всяка година. Няма опасност от закриването на лектората. Напротив, лекторатът в Солун е едва на шест години и има много добри перспективи в бъдеще. Тук трябва да отбележа, че най-големи заслуги за преподаването на български език и изобщо за добрия имидж на езика и на страната ни в Университета „Македония“ има Стефания Филипова-Мерджимеки, която работи в Департамента като преподавател по български език от основаването му през 1998 г. до днес.

Тя е сред основателите на Клуба за славянски езици, който е една алтернатива на аудиторното изучаване на български, руски и сръбски език. Клубът организира конкурси, литературни срещи, отбелязване на национални празници, на които всяка от страните представя своите традиции, новогодишни тържества и др.

Сред приоритетите на Университета, както и на Факултета по икономика и регионални науки, са международните контакти. Сключени са пет договора с чуждестранни университети по Програма „Еразъм“, един от които е ЮЗУ „Неофит Рилски“. В рамките на Програмата има добър обмен на преподаватели и студенти.

Сред най-големите проблеми, които срещаме като преподаватели по български език, е недостигът на места за летните семинари по български език.

За миналата учебна година двама наши студенти участваха в летния семинар по български език във Велико Търново. Позитивите от това обучение са, на първо място, за студентите, за които то се организира. Не са за пренебрегване и някои други аспекти на тоя научен е културен обмен. Освен учене на езика летният семинар е запознаване с културата на страната, общуване и контакти. Ако искаме българският език да се развива в една конкурентна среда, би трябвало да има достъп за тези, които го изучават, до страната, в която той се говори. Засега това е само пожелание.

В заключение искам да посоча, че обучението по български език в Университета „Македония“ е в съответствие с динамичното развитие на двустранните икономически и обществено-политически отношения между Република България и Република Гърция. За да извличаме повече позитиви в тия области, е необходимо да полагаме грижи за добрия имидж на страната си. Изучаването на български език като инструмент за опознаване на страната, контакти в областта на бизнеса, културата, обществените и дипломатическите отношения трябва да бъде грижа на всички – от преподавателя по български език до министъра на образованието.

TEACHING OF BULGARIAN LANGUAGE IN THE UNIVERSITY OF MACEDONIA IN THESSALONIKI (GREECE)

Abstract. The paper focuses on the teaching of Bulgarian language for the foreign students at the university of Macedonia, Thessaloniki, Republic of Greece. The author pays attention to the fact that the students are not philologists but future economist. Because of this reason the education is orientated on practical knowledge in the field of the language and the learning of economic and political terminology of Bulgarian language.

Keywords: teaching; Bulgarian language; foreign language; foreign students; economic and political terminology

✉ **Dr. Tanya Stoyanova, Assoc. Prof.**

Department of Balkan Slavic and Oriental Studies

University of Macedonia

Thessaloniki, Greece

E-mail: tadrag2001@yahoo.com